

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 24. avgusta 2017 - Leto XXVII, št. 34

stran 3

JE PREKMURJE ZAPOSTAVLJENO ALI POČASI OŽIVLJA?

*Lejpo je, dapa tam živeti je žmetno
stran 8*

*Nikša je nej sramota...
stran 45*

*Ustvarjati zunaj vsakdanjega okolja
stran 6-7*

Svetek svetoga Štefana pa nauvoga krüja

20. avgustuš je vsigdar bijo eden največji svetkov na Vogrskom. Istina, ka je gnauk taši bijo, gnauk pa ovakši.

Prvoga vogrskoga krala Štefana so 20. avgustuša 1083. leta razglasili za svetnika (svetca), zatok so že v srednjem veki tak gledali na te den kak na den vogrske državnosti (államiság). Že leta 1092 je krau sveti Ladislav tak zrendelüvo, ka se te den mora svetiti, dapa te so ga bole samo gospaudje svetili. Za svetek po cejlom rosagi ga je napravila austro-ogrska cesarica Marija Terezija leta 1771, stera je dala iz Dubrovnika (gnes Hrvaška) v Budo pripelati sveto desnico prvoga madžarskoga krala. Habsburžani so od 1849. do 1860. leta nej pistili, ka bi Madžari svetili te svetek, ka so se bodjali, ka se pá zdignejo prauti njim. Franc Jožef je s tauga dneva 1891. leta napravo dela prosti den.

Te den je cerkev tš vsigdar svetila, k tom dnevi vcuj sliši kult Blajzene Device Marije kak patrone Vogrskoga rosaga, vej pa sv. Štefan – tak pravijo legende – je svoj rosag izraučo Devici Mariji. Na te den so med dvöma bojnama vsepovsedik bile svete meše pa procesije, na procesiji v Budimpešti so kaulak nesli sveto desnico. 1938. leta je pralament 20. avgustuš razglaslo za nacionalni svetek (nemzeti ünnepe).

Po drugoj svetovnoj bojni so komuništarge znali, ka te svetek samo tak ne morejo kraj vzeti narodi, ka bi iz tistoga rabuka bila. Zatok so si vözmislili, ka te den njajo za svetek, samo ma dajo nauvo vsebino pa formo. Etak so 20. avgustuša 1949. leta v parlamenti sprejeli nauvo ustavo in tak je te den grato od leta 1950 svetek ustave (alkotmány ünnepe). Dapa tau so tš znali, ka tau samo ne dojde, ka pa prausno lüstvo briga »alkotmány«, sploj pa pavre po vasnicaj. Za nji nika takšno trbej, ka je njino, ka je z njinim žitkom povezano.

Do 20. avgustuša se že konča žetva, se sildje spravi v hangare, se zmela nauva mela (moka), iz stere se spečé nauvi krü. Tak je te den daubo nauvo vsebino (tartalom), grato je svetek nauvoga krüja. Dapa zatok po vesnicaj – zvün najbolje hüdi časov v petdeseti lejtaj – je te den bijo cerkveni svetek tš, če so bile meše, so lidgé šli k meši. Zatok tš, ka je 15. avgustuš, den vólke meše nej bijo dela prosti den. (Pa na žalost je eške gnesden nej.)

1991. leta je nauvi, demokratični madžarski parlament 20. avgustuš pa zdigno med nacionalne svetke s staro vsebino. Pa je grato tau den svetoga Štefana, prvoga vogrskoga krala, ostau je pa svetek nauvoga krüja tš, dapa te nauvi krü se zdaj vsepovsedi blagoslovi pri sveti mešaj. Pa eške več, spečé se krü naroda (nacije), ali kak ma ovak pravijo krü Madžarov tš. Starejši gospaud iz Peča si je pred leti tak zmisló, ka naj pavri (menkši pa vekši) za te svetek vküpdajo pšenico (sto kelko ščé), pa naj se iz te vküpzmejšene pšenice spečé krü Madžarov. Prva lejta so pšenico davali samo pavri z Vogrskoga, zadnja lejta pa tüdi tisti vogrski pavri, steri živijo zvün granic. Tak na te den složnost pa enotnost vogrskoga naroda ne simbolizira več samo krau sveti Štefan, liki krü tš.

Ali de se bau peko gnauk krü vsej narodov (narodnosti) tš, stere živemo na Vogrskom?

Marijana Sukič

Vaški dan v Slovenski vesi

Slovenska narodnostna samouprava Monošter-Slovenska ves je tudi letos priredila vaški dan v predelu kraja, ki so ga leta 1983 priključili Monoštru, toda domače prebivalstvo ga še zmeraj imenuje le Slovenska ves. Praznična prireditev je nudila možnost tudi za navezovanje novih stikov, saj so nanjo povabili delegacije treh krajev iz Slovenije, in sicer z Brezja, iz Sv. Ruperta in Kočevja, ki so jih sprejeli slovenska zagovornica v madžarskem parlamentu Erika Köleš Kiss, predsednica

Tekmovanje v kuhanju, v kotlih so se kuhale zelo okusne jedi

ga Porabja. Niz programov se je začel s tekmovanjem v kuhanju, v kotlih so se kuhale najrazličnejše jedi, od golaževe juhe do svinjskega golaža in »paradajsove kapüste z mesaum«, drugi so kuhali drobne testenine z mesom na pastirski način ali enolončnice. Vse

jedi so bile zelo okusne, tako so se kotli kar hitro spraznili.

Tudi otroci so našli sebi primerne programe, vabil jih je trampolin kot tudi barvanje obraza. V kulturnem programu so največ aplavza poželi ansambel »Húrfúzió«, folklorna skupina upoko-

Ženska folklorna skupina iz Slovenske vesi

slovenske samouprave Monošter-Slovenska ves Katalin Dániel, župan mestne občine Monošter Gábor Huszár in svetnik občinskega sveta, domačin Béla Labritz. Gostje so spoznali tudi nekatere znamenitosti Slovenske-

Delegacije iz Slovenije v družbi domačinov

Skupno prepevanje znanih melodij

jenk Zveze Slovencev na Madžarskem in članice domače folklorne skupine, ki so zaplesale tudi v nogometnih dresih.

Vaški dan – na katerem so se tako domačini kot gostje dobro počutili – se je zaključil s prijetnim druženjem.

L. R. Horváth

Puconci: Slovesnost ob združitvi Prekmurja s Slovenijo

JE PREKMURJE ZAPOSTAVLJENO ALI POČASI OŽIVLJA?

V Sloveniji je 17. avgust državni praznik, posvečen obletnici združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom. Združitve in vključitve Prekmurja v državo Srbov, Hrvatov in Slovencev se je zgodila na osnovi

de Lojze Peterle, zdaj evropski poslanec, podpredsednik aktualne vlade in kmetijski minister Dejan Židan, škof evangeličanske cerkve v Sloveniji Geza Filo, predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem Jože Hirnök in dru-

je kritično ozrl tudi v novejšo obdobje, ko je bila vrsto let namenjena Prekmurju majhna gospodarska in politična pozornost v primerjavi z ostalimi mejnimi območji Primorske in Koroške. Po njegovem ni dovolj zgolj zakon o državnem prazniku, marveč mora 17. avgust postati praznik vseh, ne le Prekmurcev, mora postati vir navdiha prihodnjim rodovom. Zato je tudi premalo, da so državne slovesnosti le na vsakih pet let, vmes pa jih pripravljajo prekmurske občine. Pozabiti ne bi smeli tudi na osebnosti, ki so prispevale k združitvi. »V mislih imam,« je dejal govornik, »zlasti prekmurske izobrazbe, narodne buditelje, ki so se zavzemali za priključitev Prekmurja k matičnemu slovenskemu ozemlju, denimo Ivana Jeriča, Ivana Bašo, Mihaela Kuharja, Jožefa Klekla, Jožka Godino. V mislih imam tudi slovenskega generala, pesnika in vzornega domoljuba Rudolfa Maistra, ki je po prvi svetovni vojni z vojaško silo tako usodno posegel v določanje severnih slovenskih meja, brez katerega ne bi

duši, odlični kulinariki, obmurskih meglicah in podobnem. Vse to in še kaj je lahko res, toda dejstvo je, da so pomembnejša razmišljanja o gospodarskih temah in razvoju. Tak premislek je pomemben zaradi mladih in njihove perspektive ter odločitve, kje bodo živeli, ali doma ali odšli

za arbitražno sodišče, ker se nista uspeli dogovoriti za mejo na kopnem in na morju. »Sodišče je s sporazumom v celoti opravilo svojo nalogo, in tako je meja določena. Drugič: državi sta se obvezali, da bosta v šestih mesecih ukrenili vse potrebno, da bo potem meja v razumnem roku (a ni povedal, na kakšen rok misli) dokončno uveljavljena. To je obveza obeh držav po mednarodnem pravu, ki jo je potrebno spoštovati, za kar bo potrebno veliko potrpežljivosti,« je dejal, in tretje: »Kar se mi zdi posebej pomembno, Slovenija in Hrvaška sta ne samo sosednji državi, ampak dve sosedni, članici Evropske unije.« To je zelo pomembno tudi za kvaliteto življenja na obeh straneh meje, kar je mogoče doseči, »če državi z

Borut Pahor je prepričan, da je meja med Slovenijo in Hrvaško določena

na tuje. »Bogastvo te pokrajine ni samo zemlja, so predvsem ljudje, njihov ustvarjalni intelektualni potencial, ki smo ga v Prekmurju z izseljevanjem, žal, vedno izgubljali... Današnje praznovanje, predvsem pa praznovanje stoletnice združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom čez dve leti bo priložnost, da v pripravih na praznik Prekmurci znova strnemo vrste in uveljavimo svoj glas v slovenski javnosti.«

Predsednik države Borut Pahor, ki je pred prihodom v Puconce položil venec k spomeniku narodnega buditelja Jožefa Klekla v Črenšovcih, se je v govoru osredotočil na določanje državnih mej, tako tiste, ki je prekmurske Slovence zaobjela v skupno državo Srbov, Hrvatov in Slovencev, kot one, ki je po odločitvi arbitražnega sodišča dokončno začrtana med Slovenijo in Hrvaško. Poudaril je, da se Slovenci zavedamo pomena državne meje kot elementa samostojnosti in varnosti. Izpostavil je tri poudarke, in sicer, da sta se Slovenija in Hrvaška odločili

močno politično voljo to želita urediti.« Za predsednika ni dileme, da je tako dokončno določena meja slovenske države.

Vsebinsko zasnovano slovesnosti je Irma Benko pripravila tako, da so obiskovalci spremljali kulturni program in vmes poslušali zgodbe uspešnih Prekmurcev z različnih delovnih področij. Morda so prav njihove izkušnje, znanje in uspehi svetel prekmurski zgled in prihodnost. Vseskozi je lončarski krožek osnovne šole Puconci pod vodstvom mojstra Franca Zelka izdeloval lončeno posodo, prekmursko keramiko, ki jo čaka še žganje v peči. V kulturnem programu je bila večkrat izrečena želja po ohranjanju prekmurskega narečja, morda tudi z učenjem v šolah. Župani Ludvik Novak (Puconci), Drago Vogrinčič (Cankova) in Franc Horvat (Tišina) so poudarili, da bi se morali v osrednji Sloveniji pogosteje spomniti na Prekmurje, na vse, kar se tu dogaja in kar bi bilo potrebno postoriti.

Tekst in fotografije: Ernest Ružič

Osrednji govornik Marjan Farič, predsednik Prekmurskega društva generala Maistra Murska Sobota in podpredsednik Zveze društev generala Maistra

odločitve vrhovnega sveta pariške mirovne konference 9. julija 1919. Kot poudarjajo poznavalci tedanjih dogodkov, ima velike zasluge za združitve član jugoslovanske delegacije, prleški rojak dr. Matija Slavič. Priključitev so 17. avgusta 1919 plebicitarno podprli na veliki slovesnosti v Beltincih, kjer se je zbralo prek 20 tisoč ljudi od blizu in daleč, tudi iz ostalih delov Slovenije. Zato bo državna slovesnost ob 100-letnici pridružitve čez dve leti prav tako v Beltincih. Do tedaj naj bi se Prekmurje tudi z javnimi simboli oddolžilo pomembnim osebnostim za združitve z matično domovino.

Najprej so bile prireditve vsako leto z državnim značajem, v novejšem obdobju pa jih pripravljajo prekmurske občine. Letošnja, minulo sredo, je bila v Puconcih, pripravile pa so jo občine Puconci, Cankova in Tišina skupaj s Prekmurskim društvom generala Maistra. Slavnostni govornik je bil predsednik tega društva Marjan Farič, zbrane ob osnovni šoli pa je nagovoril tudi predsednik Slovenije Borut Pahor. Slovesnost je bila skrbno pripravljena in odlično obiskana. Med gosti so bili tudi prvi predsednik slovenske vla-

gi gostje, predvsem prekmurski poslanci v državnem zboru. Šele s priključitvijo Prekmurja državi Srbov, Hrvatov in Slovencev je bilo razrešeno dolgo tleče narodnostno vprašanje Prekmurcev, ki so ohranili svoj jezik, kulturo in narodnostno pripadnost. »Še več, prekmurski protestantski pisari so Prekmur-

Za pester kulturni program, ki ga je vsebinsko zasnovala Irma Benko, povezoval pa Boštjan Rous, so poskrbele glasbene in pevske skupine ter posamezniki

je in Prekmurce že v 18. stoletju s prvo prekmursko knjigo vzpostavili kot nacionalni in posledično tudi politični subjekt. Prekmurci so bili in so ostali Slovenci, prekmurščina pa je postala slovenski knjižni jezik,« je poudaril slavnostni govornik Marjan Farič. Govornik se

bilo slovenskega Maribora, slovenskega Podravja in zelo verjetno tudi ne slovenskega Prekmurja.«

Slavnostni govornik Marjan Farič je del govora namenil tudi problematiki gospodarskega in kulturnega razvoja in zavrnil stereotipe o mehki prekmurski

PREKMURJE

Viher

Čiglij eni tak brodiyo, ka je nej istina gé tau, ka pravijo strokovnjaki za podnebje ali kak se jim bole včeno pravi, klimatologi, nam vrejmen iz leta v leto več sivi vlasi dela. Tak je tudi v naši krajini. Tisti četrtek večer je za Prekmurje sploj nej bilou napovedano slabo vrejmen. Te pa je tam okauli ousme vöre začno fejst vöter fudati. Po domanjom dvorišči sam vküp lovila dvej velkivi kanti za smetke, malo po tistom pa je viher skor do gračenka odneso tri metre visiko djablano. Ške vekše nevole kak pri nas doma je zavolo vihera s točo melo dosta drugih v Murski Soboti in v drugi prekmurski krajaj. Največ kvara so meli v moravskotopliški občini. V vesnici Bogojina je velki vöter odneso strejo osnovne šaule, dosta kvara pa je zavolo deža tudi notri v šolski zidini. Po rečaj župana Alojza Glavača se v Bogojini šolsko leto nikak nede moglo začniti 1. septembra (ne vem, če do zavolo toga mlajši zdaj bole veseli ali žalostni), vej pa je nej odneslo samo kritino, liki cejlo ostrešje. Bila je sreča v nesreči, ka je nej biu bole ranjeni nikši človek nej, vej pa so tali streje leteli tudi 200 metrov daleč. V bližnjom rami je en tau streje vövdaro glažojno na okni in ena ženska se je malo porezala. Tudi na Biotehniški šoli v Rakičani je odneslo en falat streje. Na dosta ramaj po cejлом Prekmurji je črepnje doj spadnilo s strej, drejva in električni drogovi so se poderali, dosta kvara pa je tudi toča napravila.

Naši pavri majo tau leto velke nevole. Eni so sploj »velko srečo« meli, vej pa jih je na sprtoletje prvo obiskala zmrzau, po tistom je prišla süča in na dosta mestaj zdaj v leti ške toča. Što zna, ka nas ške čaka do konca leta?

Silva Eöry

David Antolin - dobitnik Maroltove listine

»NIKŠA JE NEJ SRAMOTA, ČE ZNAMO NAREČJE C

»Tau je bilou za mene velko presenečenje (meglepetés). Nejsan tau čako. Gda so me obvestili, gda so mi glas dali, leko povem po pravici, sam malo djoukau. Pono-

Dobitnik Maroltove listine

sen sam na tau priznanje, pa nazaj ga ne dam,« s smejom na lampaj povej David Antolin, steri je od Javnega sklada za kulturne dejavnosti na letošnjom folklornom festivali v Böltincaj daubo Maroltovo listino. V obrazložitvi so med drugim zapisali, ka je on »gonilna sila slovenske folklorne dejavnosti v severni Ameriki«. V Böltincaj se je letos na prvom tali državnoga srečanja predstavilo šest slovenskih folklornih skupin. »Za mene je biu rejsan lejpi popaudne, nej samo za tau, ka sam daubo

tau priznanje. Folklorne skupine so pokazale vse, ka znajo. Dobre spomine mo odneso s sebov v Kanado,« povej sogovornik, steri je že večkrat obisk v domovini svoji starišov povezo z obiskom toga festivala: »Bar na zadnji den festivala, gda plešejo folklorne skupine, probam furt priti. Veselim

se toga, najbolje zatau, ka je té festival tü v Prekmurji, na mojom pragi, po drugi strani pa te tü vidim vse svoje folkloristične padjaše in poznanca iz cejle Slove-

nije.«

David Antolin se je s folkloro »zastropo« že v svoji mladi lejtaj, gda ga je mama v rodnom Hamiltoni vzela pod roke in njemi je pravla, ka

smo gorrasli. Vsakšo leto smo šli na kakši festival in prejk folklore sam tudi svojo ženo spozno. Se pravi, čiglij sam prvi neka minut brodo, ka tau neškem delati, hvala baugi, ka sam bau-

go mamu. « Nej je ostalo samo pri tom. Zatau, ka je rad pleso, so ga sledkar, gda je zraso, vöodebrali in je on začno mlade Slovence v Kanadi včiti folklorne plese. Iz Slovenije je prišla na pomouč Ljuba Vrtovec iz Folklorne skupine France Marolt iz Ljubljane. »Ona je bila tista, stera je mene vöodebrala, ka naj bi začno včiti mlašečo skupino. In od tistoga cajta ge včim folkloro. Večkrat sam prišo v Slovenijo na seminare, gnauk sam biu v Ljubljani cejlo leto. Rad bi prišo ške zdaj vsakšo leto, pa na žalost ne moren, zatau ka me moja žena več ne pisti,«

Antolinovi navijajo tudi za Slovenijo

de mogó titi plesat: »Steri mladi pojep pa bi rad sam od sebe išo plesat k folklori. Dja sam prva tudi nej meu vole. Mama je samo pravila, takoj v avto, deva. Več kak šestdeset mladih, ene sam pozno, druge nej, nas je prišlo vküp. In te smo se spoznali, pajdaši smo gratali. V obujanji tradicije

povej v smeji in cujda: »Dosta sam se navčo, dosta lidi sam spozno. Gnesden prejk interneta té stike leko ohranjam in najdem tudi dosta vsega, ka nücam pri včinjej folklore.« David Antolin ške furt žive v Hamiltoni. Oba stariša sta v Kanado odišla iz Prekmurja. Na tijnjskom je nej tak lejko ohraniti materni gezik: »Gda

sam mali biu, smo v držini bole po prekmursko kak po angleško gučali. Smo pa furt bole angleške rejči nücali, gda smo domanji nej več najšli. Z ženo Jenny, stera je tudi dejte dvej

David Antolin (sedi desno)

kanadskih Prekmurcov, mava dva sina pa čerko, pa je nej tak na lejko. Mlajši razmejo prekmurski gezik, ne morejo jih odati, samo ka neškejo gučati. Malo se zanimajo za gezik, samo v tej moderni cajtaj se je nej tak na lejko včiti gezik, sterga v glavnom ne nücaš.«

Tri mlajše Antolinove - sinova Joela in Adama pa čerko Katrino - bole kak foklora briga-

jo športi, sploj Adam ma veliko veselje z odbojko (röplabda). V varaši Kaunas v Litvi je na mednarodni igraj mladih šaularov špilo odbojko na peski, lani pa je biu s kanadsko ekipo na Tajvani: »V Litvi je hladno bilou, skor vsakši den tam dež ide, v Tajvani pa je bilou vrauč. Prijazni pa so bili lidge v obej rosa-

GUČATI«

gaj«.

Najbole popularen šport v Kanadi je hokej. In kak je, gda špilata Slovenija in Kanada, za koga te navijajo Antolino-vi? »Gda so kakšna vekša tekmovalja, smo mi vsi Slo-

) s člani FS France Marolt

venci. Gda je tudi kanadska ekipa tam, je malo bole špajсно, včasi je odvisno od športa, za stero ekipo navijamo. Radi pa vidimo, gda se Slovenija na kakšnem velkom tekmovalju dobro pokaže,« raztolmači sogovornik, steri je z držino tudi tau leto obisko dosta slovenski krajov. »Če se mi je včasi Slovenija velka vidla, je zdaj menša. Tudi zavolo avtoceste je vse bole bliži. Dosta vsega je za viditi, iz leta v leto je več turistov, steri pridejo in si poglednejo té lepote,« ške povej David Antolin, steri Porabskim Slovencom tak polaga na srce: »Mi smo Slovenci prejk velkoga oceana, vi ste nej tak daleč od matičnoga naroda. Vsi se moremo trüditi, ka ohranimo gezik; s fókloro, s petjom, s slovensko šaulo. Znamo, ka pravijo, ka več gezikov znaš, več valaš. Nikša je nej sramota, če znamo narečje gučati. Vse tau nas bogati. Mi smo ponosni na tau, od kec so naši starši prišli.«

Silva Eöry

Galerija Murska Sobota

RAJSKI VRT V SKRITEM CVETLIČNEM VRTU, ALI...

Kot sva ugotavljala v Porabju z nedavnim sogovornikom Dubravkom Baumgartnerjem, je v Prekmurju in Prlekiji glede na geografski prostor veliko število likovnih umetnikov, akademsko izobraženih slikarjev in v novejšem času tudi kiparjev. Po nestrokovni, toda nedvomno kar natančni oceni, celo največ (prek 30) v Sloveniji. V Pomurju je kar dosti galerij in prostorov, kjer pripravljajo likovne razstave, tako v mestih kot tudi v manjših, podeželskih krajih. In če sva za lendavsko Galerijo-muzej rekla, da program razstav temelji (poleg dveh likovnih kolonij in vliivanja v bron) na najprestižnejših imenih iz

Razstava del Katje Bednařik Sudac je spefična v mar-

rože, ki pa so predstavljene kot lebdeče in v razmerju

Akademska slikarka Katja Bednařik Sudac v svojem Skritem-Rajskem vrtu, valju, ki je že na otvoritvi pritegnil obiskovalce, ki s(m)o »pokukali« v notranjost

sičem. Na sredini osrednje dvorane je dva in pol metra visok valj s petimi metri pre-

do gledalca tudi nenavadno velike. Videti je, kot da bi se obiskovalec ob vstopu v ta skriti vrt spremenil v liliputanca, cvetovi rož pa postali guliverski.« Privlačna, ponekod celo izzivalna so tudi številna druga dela akademske slikarke Katje Bednařik Sudac.

V manjši galeriji so plakati, ki so jih ob svojih dogodkih oblikovali in izdali v Mladinskem informativnem in kulturnem klubu. »Pri razstavljenih plakatih se tako bolj kot tekstovna informacija izpostavlja likovni elementi. Skozi ogled razstave prav tako sledimo temu, kako se je grafična praksa skozi leta spremenila tudi na račun precejšnjega napredka na področju grafičnega oblikovanja,« izpostavlja Irma Brodnjak in poudari, da plakati pomembno sooblikujejo podobo vsakega mesta. Dodajmo, da so plakati lahko družbeno kritični in imajo tudi precejšnjo sporočilno moč. Tako je zelo znan Marx na kolesu, plakat Matjaža Vipotnika, ki je Slovensko mladinsko gledališče spremljal leta 1984 na turneji po Franciji.

Tekst in foto: Ernest Ružič

Del plakatov, ki so nastali v dvajsetih letih v produkciji Mladinskega informativnega in kulturnega kluba, s katerim že vrsto let sodeluje soboška Galerija

evropskega likovnega sveta, se soboška Galerija posveča pretežno slovenskim slikarjem in kiparjem, tudi najbolj uveljavljenim, ter zelo ceni domače ustvarjalce. Tokrat sta v soboški Galeriji dve, povsem različni, pa zaradi tega nič manj zanimivi razstavi: v osrednjem prostoru so dela akademske slikarke srednje generacije Katje Bednařik Sudac (kustos Robert Inhof), v enem delu galerije pa razstava 20-letne produkcije plakatov Mladinskega informativnega in kulturnega kluba (kustosinja Irma Brodnjak).

mera – panoramska instalacija (print na fasadno folijo). Rober Inhof v predstavitvi slikarkinega likovnega opusa tudi zapiše: »Sudčeva rekonstruira Rajski vrt s svojo panoramo Skriti vrt. Gledalec pri tem vstopi v krožno obliko, ki je od znotraj poslikana s cvetličnimi motivi, od zunaj pa na njeno notranjost nakazuje le blede transparence. Pri tem pa ne gre za dejansko rekonstrukcijo rajskega vrta in - kar je še pomembneje - ne upodobi Drevesa spoznanja, ampak se osredotoči zgolj na

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Malo je mlejka, drago je maslo

Leko ka ranč ne vejte, dapa cejne masla (žmaučau) so se v ednem leti na duplansko zdignile. Tau ste še zato nej vpamet vzeli, ka so se te cejne zdaj še samo pri trgovcaj pokazale ali pa namesto masla margarin nücete. Tau je nej samo v Železni županiji pa na Vogrskom tak, liki po cejlj Evropi so se cejne zdignile, pa kak pravijo tisti, steri se k taumi razmejo, še vekša dragoča baude pri vsej tisti izdelkaj, ka se z mlejka naredijo kak v slaščičarnaj tak v pekerajaj. Cejne so se najbola zato zdignile, ka je malo je mlejka, drügo pa tau, ka od dneva do dneva je več tisti lidi, steri znauva žmaučau gejo ali z njim küjajo. Če tak malo masla baude pa vsigdar več küpcov, te se ma zgoditi, ka do božiča sfali. Pri nas doma je še nej tak velka nevola, zato ka cejne so se samo 50 % zdignile, nej tak kak v Evropi, gde je tau 200 %. Tau je vejn zato, ka pri nas na Vogrskom menje, malo več kak kilo masla pogejmo na leto, drügo lüstvo v Evropi pa 3,8 kilograma. Na tau je pri nas doma tö vplivalo, ka dotejga mau so samo od tauga gučali pa pisali, kak je dober za srce margarin, zdaj so pa pune reklame s tejm, kak je zdravo maslo. Zavolo tauga gnesden še trikrat telko margarina kipüvlemo kak masla, dapa tak mislim, cejne masla zato malo tö vplivajo na tau. Te dragše cejne se še v bauti ne vidijo, zato ka do tejsa mau so velki trgovci požrli, dapa tau dugo gvüšno ka ne ostane tak. Najbola pa zato, ka mlejka je tö vsigdar menje, dotejsa mau, dočas so kvote zbrisali, je več mlejka bilau, kak bi trbelo, zavolo tauga so taše nizke odkupne cejne bile, ka se je nej splačalo mlejko odavati. S tauga je tau gratalo, ka nega mlejka, zavolo tauga so pa te cejne visike.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Predsedniške volitve bodo 22. oktobra

Predsednik Državnega zbora Milan Brglez je podpisal odlok o razpisu predsedniških volitev, ki bodo 22. oktobra. Konec leta se bo iztekel mandat predsedniku republike Borutu Pahorju. Brglez je dejal, da sam ne namerava kandidirati. Hkrati je dejal, da Slovenija potrebuje predsednico ali predsednika z odlikami, kot so pogum, načelnost, iskrenost, poštenost in odprtost. Pahor se bo potegoval za nov mandat, in čeprav je napovedal, da bo kandidiral kot neodvisni kandidat, je pričakovati, da ga bo podprla vsaj SD. Boj za predsedniški stolček je napovedala tudi predsednica NSi Ljudmila Novak, v drugih parlamentarnih strankah pa so glede kandidatur ali podpore kandidaturam še skrivnostni. Je pa kandidaturam napovedalo več drugih znanih in manj znanih obrazov. V tekmo se tako želijo podati veleposlanik v Makedoniji Milan Jazbec, igralec in aktualni kamniški župan Marjan Šarec, pesnik Andrej Rozman - Roza, komik Žiga Papež - Papster, Damjan Murko, Dominik Kozarič, Jožef Jarh, Jordan Zahar, Ludvik Poljanec, Aleš I Cepič, Dušanka Janša in Martina Valenčič.

Marijino vnebovzetje

Ob prazniku Marijinega vnebovzeta - v Sloveniji je od leta 1992 dela prost dan - se je v narodnem svetišču Marije Pomagaj na Brezjah na osrednji maši zbralo okoli 4000 ljudi. Nagovoril jih je ljubljanski nadškof metropolit Stanislav Zore, ki je izpostavil pomen odgovornosti do življenja vse od spočetja dalje. V osrednjem romarskem središču mariborske nadškofije, na Ptujski gori, je mašo daroval mariborski nadškof metropolit Alojz Cvikl. V cerkvi Marijinega vnebovzeta v Turnišču pa je mašo daroval apostolski nuncij v Sloveniji Juliusz Janusz ob somaševanju škofa Petra Štumpfca.

USTVARJATI ZUNAJ VSAKDANJEGA

V drugem tednu letošnjega avgusta so v monoštrskem Slovenskem domu spet ustvarjali

krajina povsem drugačna kot tista v okolici Kranja. »Moja tehnika je kolaž, torej po

letošnje monoštrske likovne kolonije. »Tukaj je narava fenomenalna, vse je lepo zele-

sedaj pa je v razpadanju.

Vsi ti kupi zarjavelega železa, ki niso več uporabni, zaposlujejo moje misli,« je svoje letošnje delo predstavil lendavski slikar in o pomenu podobnih kolonij še dodal: »Predstavljajo priložnost za srečanje umetniških kolegov. Spoznavamo se in naše zveze se širijo, v prihodnosti lahko pride do izmenjav. Z Draganom Gačnikom sva se dogovorila, da bomo monoštrsko kolonijo predstavili tudi v Bosni.« Dubravko Baumgartner meni, da je pravzaprav to poslanstvo kolonij: naj se širi ime Monoštra in se v prihodnosti čim več umetnikov odzove na povabila.

Dragan Gačnik je bosanski slikar slovenskega porekla po očetovi strani, v svoji dolgi umetniški karieri pa se je udeležil že številnih likovnih kolonij. »Prava redkost je, da je neka kolonija organizirana tako profesionalno. Vse gre po načrtih in tudi kolegi so resni. Ni šale, ko rišeš, moraš dati najboljše od sebe,« je poudaril umetnik iz Zenice in dodal: »Domačini pa so res enkratni in pokrajina je zame nekaj povsem novega. V Bosni imamo bregove, tukaj pa je skoraj vse

Udeleženci likovne kolonije pred Slovenskim domom

eminentni umetniki, tokrat iz štirih držav: ob Madžarski in Sloveniji še iz Srbije ter Bosne in Hercegovine. Pred mikrofonom smo dobili nekatere od

večini recikliram stare serviete, ki so jih zbirale naše babice. Dodajam stare revije in časopise ter kreppapir, ki se ponavadi uporablja za

medtem ko nanašam tudi pesek. Na terenu naredim nekaj skic in vidim, kaj mi odgovarja. Če mi je kaj všeč, prenesem na platno,« je zaključil Dalibor Milojković.

Med starimi znanci smo lahko pozdravili Dubravko Baumgartnerja, rednega gosta lendavskih in monoštrskih kolonij. »Zelo rad zahajam k zamejskim Slovencem,« je povedal kustos Galerije-muzeja Lendava in dodal: »Povabili so me že dostikrat, ob slikarski dejavnosti pa opravljam tukaj tudi nalo-

Dalibor Milojković je prispel iz osrednje Srbije

desetih ustvarjalcev, ki so pripovedovali o izkušnjah v Porabju in svojem ustvarjanju. Maruša Štibelj je v Monošter pripotovala na priporočilo vodje Likovnega društva Kranj Klavdija Tutte, ki je bil nekoč tudi sam gost kolonije. »Tukaj sem prvič in mi je zelo všeč, da sodelujemo mladi in mladi po srcu. Od kolegov sem se dosti naučila, saj se vseskozi družimo in pogovarjamo. Izmenjujemo izkušnje, ob tem pa se počutim kot doma,« se je zasmejala mlada gorenjska slikarka in dodala, da je tukajšnja po-

rože. Vse to postavljam v nek umetniški kontekst,« je zaključila Maruša Štibelj, ki se je lani udeležila likovne kolonije v Lendavi in tam ustvarjala v tandemu s hrvaško umetnico. Na lanskem druženju mladih umetnikov v središču pomurske madžarske skupnosti je ustvarjal tudi Dalibor Milojković iz osrednje Srbije in s svojo srbsko partnerico Branko Lalić osvojil prvo mesto med dvojicami. Obema mladima umetnikoma bodo naslednje leto v Lendavi priredili samostojno razstavo, oba pa sta bila tudi udeleženca

Endre Göntér je že večkrat ustvarjal v Monoštru

go fotografa.« Kot umetnik ustvarja Dubravko Baumgartner v tehniki akril na platnu. »Moja tematika je nekdanja monoštrska tovarna kos, ki je imela dolgo tradicijo,

ravno. Spoznal sem nove prijatelje, ki so v slikarskem pogledu zelo zanimivi.« Dragan Gačnik samega sebe prišteva v krog minimalistov. »To ni preveč privlačno za

OKOLJA

širšo javnost. Ni narave in ni figurative. Rišem s svinčnikom na platno in se naslanjam na glasbo in ritem. Znani kritik Aleksandar Adamović je moje slike naslovil kar 'Zvoki tišine',« je zaključil gost kolonije, ki je s svojim aparatom ovekovečil skoraj vse trenutke enotedenskega bivanja.

György Csuta tudi sam vodi likovne kolonije v kraju Békés

Starejšo generacijo - in obenem stalne udeležence - je ob slikarju Endreju Göntérju in kiparju Ferencu Királyu iz Prekmurja zastopal še madžarski umetnik György Csuta iz oddaljenega mesta Békés. »Hvala Bogu se tukaj ni kaj dosti spremenilo. To me veseli, kajti izredno ljubim to mirno okolje,« se je nasmejal gost z drugega konca Madžarske, ki se je tokrat posvetil nekoliko aktualnejši tematiki. »Vedno me zanima, kar se okoli nas dogaja. Ena od mojih slik nosi naslov 'Kje si, Noe?', na njej pa ni živali v čolnu, temveč plujejo ljudje. Moja druga stvaritev nosi spremenjen naslov pesmi Endreja Adyja o Parizu in prav tako opozarja na aktualne probleme.« Kakor György Csuta poudarja, sta ga vselej zanimala mitologija in Sveto pismo, iz njiju črpa tudi svoje figure. Sam pa je tudi vodja likovnih kolonij v Békésu. »Do sedaj sem priredil 25 srečanj. Letos pa sem naredil premor, pripravljam namreč 200-stransko publikacijo z

izborom svojih del. Svoj poklic opravljam že pet desetletij, zagotovo pa bom kolonije prirejal tudi v bodoče,« je po pogovoru za čopič prijel stari znanec Porabja.

Tokrat se je odvijala že 16. Mednarodna likovna kolonija v Monoštru. Eden od pobudnikov, predsednik Zveze Slovencev Jože Hirnök, poudarja, da so podobna srečanja izjemnega pomena za Porabje. »Vsako leto povabimo okoli deset umetnikov iz vsega sveta, ki tukaj ustvarjajo teden dni. Ustvarjalci pa nam pustijo nekatere svoje umetnine, obenem pa spoznajo tudi Porabje in tukajšnje Slovence.« Predsednik Hirnök je izpostavil, da je zadnja leta pomen kolonij prepoznala tudi Mestna občina Monošter, ki je nekaj let tudi sofinancerka umetniških srečanj v Porabju. V vsakem novembru se prirejajo razstave z novimi stvaritvami, in sicer v spremstvu trijezičnega kataloga.

Vseh deset umetnikov iz štirih držav - naj omenimo še Kajo Urh iz Kranja in madžarsko kiparko Lauro Hosszú - je preživelo prijetne dneve v Mo-

Ferenc Király, kipar, nagrajen z Munkácsyjevo nagrado

noštru. Od organizatorjev - skupaj z glavnim pobudnikom Ferijem Geričem - smo izvedeli, da se bo tradicija podobnih kolonij nadaljevala, če pa je le mogoče, pod strokovnim vodstvom iz mlajše generacije.

-dm-

Foto: K. Holec

V künji inda in gnes (33)

Šecli - predpasnik - kötény

Do 1970-80-ih let so ženske v naši slovenski vesnicaj vsikšji den nosile šecli/förtok. Delavni den prausnoga, po nedelaj in svetkaj svetešnjoga. Doma, v künji, gda so pekle ali kújale, so si šecli naupek nasé djale. Gda so od domi šle (na priliko v bauto), te so šecli na pravo stran obrnile. Šecli je biu ozajek vsikdar lepau na šaupu zvezani. Ništérni so nosili v künji šecli iz plastike, šteroga je nej trbólo prati, samo dojbri-sati. Cejli förtok so ozajek zakapčüvali z gumbami. Pri förtöki na forame (na ame ali traugare) so ozajek ame poprejk djali, v podjasi so pa z dva kraja na šaupu zvezali. Polonje šecli samo ozajek trbólo zvezati. V 80-ih letaj so naprej prišle »otthonke«, štere so bole praktične. Naprej se zakapčüjejo z gumbami, nej trbej šaupe vezati. Pa ništárne pejglati tó nej kak inda šecline.

Marija Kozar

KOLESARSKI REKREATIVNI MARATON
Goričko-Raab-Őrség

2. 9. 2017

Tour de RÖG

Green Exercise

PORABJE GORIČKO

... DO MADŽARSKE

Madžarska odgovorila Bruslju
Madžarska je prejšnji ponedeljek odposlala odgovora v Bruselj v zvezi s postopkoma o neizpolnjevanju obveznosti, ki ju je Evropska komisija sprožila zoper vlado zaradi zakona o visokem šolstvu in zakona o civilnih organizacijah. V njiju je razložila, da so zakonske omejitve potrebne in sorazmerne, je povedal Pál Völner, državni sekretar Ministrstva za pravosodje, ter dodal, da nismo krivi, če omenjena zakona »kršita interese Györgya Sorosa«. Državni sekretar je poudaril, da ni pravnih nesporazumov med Madžarsko in Evropsko komisijo, temveč gre predvsem za politične zadeve. V zvezi z zakonom o visokem šolstvu (vprašanje Srednjeevropske univerze) je izpostavil, da je šolstvo znotraj EU v pristojnosti držav članic, zato je v tej zadevi vprašljiva pristojnost Evropske komisije.

V zvezi zakonom o civilnih organizacijah je po besedah državne sekretarja Evropska komisija oporekala, da zakon preprečuje prosti pretok kapitala. V odgovoru so obrazložili, da to ne drži, saj civilne organizacije lahko dobivajo podporo od koder koli, zakon zagotavlja le transparentnost teh podpor in transparentnost uporabe le-teh. Transparentnost je potrebna zaradi tega, ker za nevladne organizacije ne velja strankarski zakon, imajo pa velik vpliv na oblikovanje javnega mnenja.

Več kot polovica prebivalstva nima denarja za letovanje

Po podatkih več agencij si približno 50 odstotkov madžarskega prebivalstva ne more privoščiti enotedenskega letovanja. Podatek se ujema s podatkom Eurostat-a (50,7 %) in s tem je Madžarska na petem najslabšem mestu v Evropski uniji. Najmanj počitka si lahko privoščijo prebivalci z osnovnošolsko izobrazbo, če gledamo starostne skupine, pa tisti nad 60 let starosti. Počitnice si skoraj gotovo vsako leto privoščijo ljudje s srednjo ali visoko izobrazbo, zanimiva je tudi geografska razporeditev. Največ mestnih ljudi si privoščijo krajši ali daljši počitek, ljudje na podeželju bolj redko grejo na počitnice.

Lejpo je, dapa tam živetni je žmetno

Ančka Braunštejn je na Gorenjom Seniki gorrasla na Janezovom brejgi, steri je eden najlepši tau vesi. Dapa kak pravla, ta je najbaukše samo tak za vikend odti, stalno tam živetni je žmetno še gnesden. Zdaj v Sombotelu žive, dapa dosta odi nazaj na Janezov brejg, gde njena mati sami živejo, sploj pa zdaj, ka dve leti pri Radioni Monošter dobila delo. Dosta krat se srečam z Ančkov zranka v Lipi, gda se s cugom pripela pa dé v radio, dapa tak ka bi ona slabe volé bila, sem go še nikdar nej vido. Vsigdar je koražna, vzeme si čas, ka se stavi pa se malo pogučava z lidami, tak kak gnauksvejta tau po vasaj bilau.

- *Gda smo mi, Andovčani v Sombotel začnili odti, Ančka, dja sem tebe tam vido pa spozno, najbola sem se pa na tejm čüdivo, ka si vsigdar tak lopau slovenski gučala. Zdaj ka pri Radioni Monošter delaš, še več prilike maš slovenski gučati, zato ka zdaj je tau tvojo delo gratalo, nej?*

»Ge sem tó tak brodila, ka dobro gučim slovenski, na gda sem pa sé prišla delat k radioni, leko povejm, ka mi je na začetki zato težko bilau. Te sem gorprišla, ka zato dosta vse sem pozabila, dostakrat tak bilau, ka če ti je edna rejč nej napamet prišla pa sem že nej mogla tadale pitati. Vejš, Baug moj, zato je žmetno bilau, dapa zato (s)prauti, kak več gučimo slovenski, dosta reči je že nazaj prišlo. Doma v Sombotelu so kauli mene vsi Vaugri bili. Ka smo se pa Slovenci družili v društvi, tisto je pa malo bilau. Dapa tau je čüдно, ka ge, če kaj brodim, te vsigdar slovenski brodim, nej vogrski.«

- *Če se ti kaj senje, tam tó slovenski gučiš?*

»Nej, zato ka ge lagvo spim, tak ka mene se rejdko kaj senje. Gda se mi pa kaj senje, tisto je pa lagvo, sir moram leteti ali pa v šaulo dem pa nemam turbe. Ali senjam tau, ka so me tastrlili, vejš, kakšno mantranje je tisto.«

- *Stero leto si ti v Sombotel odišla?*

»Ge sem osemdesetrtoga leta odišla z Gorenjoga Senika v Sombotel.«

- *Zdaj ti je že nejžau?*

»Karči, tam na Janezovom brejgi je strašno dobro pa lejpo mesto, dapa tam živetni je žmetno. Zdaj si zbrodi, od tistac nüt odti delat vsikši den. Gnauk nüt zazrankoma, zadvečerek pa nazaj domau, če si še kama inan ũšo, te pa še večkrat. Vejš, kelko smo se mi mantrali z blatov, zato smo pa šebare ejkstra meli tam pod brgaum. Gda smo v šaulo šli, te smo je obüli, spodkar smo je pa dojvr gli, tau je tak šlau vsikšo

paut, če smo kama mogli iti. Lejpo mesto je tam na Janezovom brejgi, dapa zdaj, ka sem že starejša, je še bola žmetno ta priti, gda dem gor na brejg, ge tak ropem, zato ka lufta ne dobim. Ta bi najbaukši avto terenski biu, zato ka te drugi avtonge so nizki, pa spodi vse se dojstrgajo, da v globkom capaši pelaš. Tak je tam dobro, ka malo si tam gé, ka je mir, dapa vsikši den tam živetni pa tam prebivati je nej leko.«

- *Mejla si brate pa sestre?*

»Ge sem po pravici sama gorrasla, zaman sem mejla dve sestre, zato ka Eržika je dvanajset, Agica pa štirinajset lejt starejša od mene. Pri sausedi sta bila dva pojba, Pišta Hanžek, on je že vekši biu, dapa z Gustekom sva se zato kaj igrala, če je ranč pojep biu. Leko povejm, ka ge sem največ s starišami bila doma, pa te smo še mi samo slovenski gučali. Baja je tau bila, če smo kaj nej dobro prajli, tau niške nej skrb emo, niške nej nas vöpopravo, pa človek se te tak vcujvzeu. Zdaj pa te Francek Mukič meni dostakrat pravi, ka tau nej dobro, tisto nej dobro. Če tak gledamo, vsikša iža malo ovak guči, moji stariške so dobro znali nemški, pa če kakšna sloven-

ska rejč nej bila, te so go nemški prajli. Francek se je tó ranč etognauk čüdivo pa nej znau, gda sem pravla, ka klupli, ka je

tau. Tau je csipesz, ka gvant gorapovešavaš, tau smo mi doma tak zvali, ka klupli. Moj ata pa mama, če sta nam kaj nej stela povedeti, te sta nemški gučala, te smo mi že brodili, ka tau ne smejmo znati.«

- *Dočas ka si doma bila, dočas si parkrat Janezov brejg zopojdla, nej?*

»Zaman smo ga klačili, itak je nej menkši grato, pa te nas je še dosta bilau, nej kak zdaj. Gda sem na Senik odla v šaulo, sem ga vsikši den klačila, pa ranč tak, gda sem v Varaš odišla se tadale včit. Ge sem inan stejla titi, samo nej so me gorvzeli, stariške so pa radi bili, zato ka so tak zmišlivali, ka etak bar doma ostanem. Dapa nej je tak bilau, ge sem v varaškoj židanoj fabriki nikdar nej delala, gda sem šaulo zgotauvila, te sem v Sombotel odišla delat, za par lejt pa sem se te tak oženila.«

- *Nej je bilau špajсно iz male v vesi v velki varaš oditi?*

»Vrag vej, gda je človek mlađi biu, te je nej emo straja v sebi, te si samo ũšo, nika se je nej štelu. Zdaj, gda sem starejša bila, sem vozniško (jogositvány) delala, vejš, ka mi je že nej vseeno bilau. Ge tau pravim, ka vse tašo te moraš

delati, narediti, vösprobati, gda si osemnajset, dvajsti lejt star. Zato ka te nejmaš toga straja, ka tau se bogim, tisto se bogim. Gda si starejši, te se že človek vse bogi, bola zmišlavaš, bola naprej brodiš, ka baude, če se ne posreči, pa te vrag vzejo vse. Ge, gda sem mlada bila, sem nikanej naprej brodila, samo telko, ka sem ge znala, ka doma neškem ostati, zato sem te v Sombotel odišla.«

- *V Sombotelu so bili Slovenci, gda si ti taodišla?*

»Bili so, Bočkor dekle, Batjina Marika, Filaksa Jolika pa še dosta drugi, dosta taši, stere sem doma nej poznala, samo tam v Sombotelu, zato ka so že prvin odišli s Senika. Gda smo ustanovili društvo, že več kak dvajsti lejt, te je že dobro bilau, zato ka te smo se že večkrat dobili na kakšni programaj, dočas pa samo tak v fabriki ali na pauti. Potem sem še več Slovincov spoznala, zato ka dočas sem nej znala, ka oni so tó s Porabja valon, kak ge. Ge sploj rada odim na te prireditve, ka društvo organizira, zvün toga pa še spejvam v pevskem zboru Spominčice.«

- *Od koga si erbala, ka tak rada spejvaš?*

»Mi doma smo vsi spejvali, samo ata nej, zato ka on je igro na cimbale. Če je Agica doma bila, te ona na tenki (sopran), mama tó na tenki, ge pa bola na stari (alt). Dosta reči sem pozabila iz te pesmi, dapa gda smo začnili z vajami tam v Sombotelu, zato pomalek vse nazajpride. Gnauk je atini na misli prišlo, ka bi on rad igro na okarini, zato ka tau se je njema fejst povidlo, samo sedemdesetoga leta smo srmaki nin nej mogli sprajti, še iz Avstrije nej, gde je brata emo.«

- *Ančka, že dve leti delaš pri Radioni Monošter, kak se spomniš, kak je bilau gda si prvo reportažo delala za radio?*

»Jaj, Baug moj, strašno je bilau, zato ka človeki ne pride na misli, ka mo pito, kak baude, tak ka nej je bilau leko. Te sem probala taše iskati kak ti, steri si znau dosta gučati pa mena nej trbelo telko vse pitati, pa te pomalek se tau človek navči, kak se tau dela, vej pa tau je tó edna meštarija. Zdaj je že bola lüstvo najti težko, steri dajo intervju. Steri so odišli z daumi v druge kraje, tisti se bola dajo nagučati, dapa domanje po vasaj, tiste bole žmetno nagučiš.«

- *Bilau je tak, ka če si koga spitala, tisti samo telko pravo, ka »ja« ali »nej«?*

»Tak sem še nej zopojdla, dapa bilau tak, gde mi je več trbelo gučati pa malo vcujpomagati, aj nika vö leko spraviva.«

- *Da napraviš pogovor, te še tau vse zrezati (montirati) moraš, ka je tó nej leko delo, kak je pa tau šlau?*

»Sprvoga pomalek, zato ka tau se tak brž ne moreš navčiti, leko povejm, ka sem ge zato še itak začetnik, če kolegice gledam, stere že več kak petnajset lejt tau delajo. Zvün tauga še pesmi popravlam, stere so tak petnajset, šestnajset lejt nazaj posnete, zato ka so tau stari fajli pa tenki so, kak cvörni, pa sploj slabo se samo slišijo. Tau je tó müdno delo, zato ka vse te pesmi nazaj je trbej poslušati pa vöpopravti. Če kakšne nauve cd-je dobimo, te vse te pesmi ge vzemem prej k naš sistem, aj se leko nücajo, tak ka delo zato mam.«

- *Ančka, dja sem ti malo nevoški, tau je pa zato, ka si ti vsigdar dobre volé, vsigdar se smeješ, kak če bi rejsan brez brig bila. Kak je tau leko?*

»Tau je nej zato, ka ge niši težav nejmam, leko bi ge tó večkrat naus vlejkla, samo od tauga nede baukše nej meni pa nej tistim, steri so kaulak mene. Brigo bola doma njam pa probam vse tašo, ka me mantra pozabiti, zato ka tau je čemer (strup), nej samo za tejlo, liki za dūšo tó.«

Karči Holec

V Rimskih Toplicah »Ruska steza«

V 32. številki »Porabja« je bil sestavek o letošnji obletnici »Ruske kapelice« pod Vršičem, ki so jo v Sloveniji postavili ruski ujetniki med 1. svetovno vojno, ko so gradili cesto čez Vršič. A ob tem nam pride na misel še eden izmed objektov, ki so ga zanamcem v Sloveniji zapustili ruski ujetniki: gre namreč za »Rusko stezo« pri zdravilišču v Rimskih Toplicah.

Tako imenovano »Rusko stezo« so pričeli graditi leta 1917 in ime je dobila po ruskih ujetnikih, ki so

mesecu oktobru 1918 je bila 1216 metrov dolga sprehajalna pot – steza, imenovana »Ruska ste-

Prenovljen Sofijin dvorec v Rimskih Toplicah

bili v večini. Toda poleg ruskih vojakov je bilo še nekaj Čehov, Slovakov in Poljakov. Bivali so v šotorih na tedanjem teniškem igrišču, v gozdu nad tedanja Vilo Sanhof. Kuhinjo so si uredili na današnjih Malih iglah. Pot je začelo graditi 47 ujetnikov, zima konec leta 1917 in v začetku leta 1918 je bila zelo ostra in nekaj ujetnikov ni dočakalo pomladi. V

Izhodišče sprehajalne poti »Ruska steza«

za«, dograjena in se je v takšni obliki ohranila do današnjih dni.

Sicer pa so Rimske Toplice znane predvsem kot naravno zdravilišče. Izpod 655 metrov visokega Stražnika iz razpok v triadnih dolomitnih skalah izvirajo vreli s termalno vodo. V letih med 1769 in 1845 so bili najdeni spomeniki in žrtveniki, posvečeni boginjam in nimfam še iz časov Rimljanov na tleh Slovenije. Kajti leti so si že leta 39 pr. n. št. omislili prve bazene s toplo, vročo in mrzlo vodo. Rimske Toplice se kot toplice prvič omenjajo leta 1486 v Oglejski listini, saj so tedaj Habsburžani že 30 let koristili toplice po izumrtju Celjskih grofov (1456). V vseh obdobjih so bile toplice dobro obiskane z vsega sveta in

tako še danes v parku najdemo številna eksotična drevesa: orjaške sekvoje, kanadske čuge, japonske hloe, kalifornijske cedre in številna druga drevesa ter grmovnice. Leta 2008 je bil v Rimskih Toplicah povsem prenovljen Sofijin dvorec in to zdravilišče je izredno dobro obiskano.

Besedilo in fotografije: Filip Matko Ficko

Spominska tablica ob zaključku »Ruske steze«

Gornja Radgona spet vabi na sejem AGRA

Jubilejni, 55. sejem AGRA v Gornji Radgoni vabi vse zainteresirane od sobote, 26. do četrтка, 31. avgusta. Na največjem in najpomembnejšem kmetijsko-živilskem sejmu v Srednji Evropi se bo letos predstavilo več kot 1800 razstavljalcev iz 36 držav sveta na več kot 71 tisoč m² površine. Sejem Agra bo predstavljaj vodilne svetovne blagovne znamke kmetijske in gozdarske mehanizacije, novosti na področju opreme in sredstev za pridelavo človeku in okolju prijaznih živil ter vrhunske pridelke, prehranske izdelke, jedi, vina in produkte slovenske živilsko-predelovalne industrije in dopolnilne dejavnosti kmetij. Sejem bodo oživile predstavitve avtohtonih živali, organizirane bodo zanimive delavnice kot tudi vodeni ogledi na osrednjem se-

Letošnja tiskovna konferenca je bila na Generalnem konzulatu v Monoštru. Ob generalnem konzulu dr. Borisu Jesihu Mateja Jaklič, izvršna direktorica

jemskem vrtu in na ostalih vrtovih ter nasadih, AGRO bodo spremljali strokovni posveti, poslovna druženja, družabna srečanja in tržnice, pokušnje, tekmovanja in zabavni dogodki.

Slovenija bo v času sejma AGRA gostiteljica 12. kmetijsko-trgovinskega foruma med Kitajsko in državami Srednje in Vzhodne Evrope, na katerem pričakujejo politične in gospodarske delegacije iz vseh držav skupine 16+1.

Letošnja gostja sejma bo Madžarska, ki se bo predstavila v organizaciji Madžarske nacionalne trgovske hiše pod geslom Ustvarjamo priložnosti, razvijamo sposobnosti. V sklopu madžarskega paviljona bo nastopilo več kot 20 madžarskih podjetij. Madžarski dan na sejmu bo v torek. Na sejmu AGRA se bo predstavilo tudi Porabje v organizaciji RA Slovenska krajina.

Sejem bo odprt vsak dan od 9. do 18. ure. Vstopnina za odrasle je 7 evrov, za skupine 6 evrov, za družine 14 evrov, za otroke 4 evre.

M. Sukič
Foto: K. Holec

ANKA

Kugyjev pogled
(Odlomek iz romana I.)

V romanu ANKA se prepletata dve zgodbi. V prvi, iz katere je odlomek, se policijski inšpektor Erik v pisarni ob Blejskem jezeru pogovarja z Madžarom, bojda Szebestyenom, ki je po jezeru prišel iz Bohinja. Tema zapletenega pogovora se vrti o genetiki in skorajšnjem nastanku (izdelavi) novega človeka, ki bo rešil zagate na Zemlji, prenasičeni s prebivalci. Druga pripoved je, rečeno poenostavljeno, življenjski utrip med profesorico, tudi pevko ljudskih pesmi, Anko in docentom za slovensko književnost Elemirjem. V obeh pripovedih je kopica vsebin, povezanih s Slovenijo in Madžarsko, tudi s Porabjem.

3
»Po smrti profesorja Aarona je genetika zastala, a se ni ustavila. Le projekt novi človek smo nekoliko pomaknili ...«
»Gospod Szebestyén, če ste res ta, povejte mi, kako hodite po gladini Bohinjskega jezera ali ste se morda zmotili in veslate v čolnu, nemara plavate? Priznam, nisem še slišal, da bi kdo hodil po vodi, če le-ta ni zmrznjena v led, in zdaj, ko je zunaj blizu trideset stopinj nad ničlo, na Bohinjskem jezeru zagotovo ni ledu,« vljudno, s kančkom pritajenega strahu zanima Erika, ki se z vprašanjem znova želi približati zagonetnemu Madžaru.

»Poglejte, gospod, kako hodim, a ne vidite, da lepo premikam nogi, stopam po opni in opazujem, kaj se dogaja tam spodaj, med ljudmi, ki so povsem enaki drug drugemu. Ravno zdaj se je v vogalni hiši nekaj zgodilo, a ne morem videti natančno, kaj se dogaja, ker ste me zmotili z neumestnim vprašanjem, ali res hodim po vodi. Čemu bi pripo-

vedoval nekaj, česar ne počnem; zakaj bi govoril o hoji po vodi, če ne bi šel in šel kar naprej in naprej...Pa tudi prvič ni, ko grem po tej poti...Nekaj desetletij prej sem se tu že sprehajal, razlika je v tem, da tedaj spodaj ni bilo naselij, marveč temno, globoko stožčasto brezno...«

»Dovolj mi je vašega nakladanja, dovolj imam vas, vaše hoje po jezeru in tega, kar ste videli, kot pravite, tam spodaj, vendar, za boga, kje spodaj?« roteče vzkligne inšpektor in vstane od mize, čeprav ta hip še razmišlja, kaj bo storil, ali bo možakarja zaklenil v sobo in šel na sprehod, okno pa nalašč pustil odprto, naj kar skoči iz prvega nadstropja in pobegne, ali pokliče dežurnega pri vhodu in prosi za pomoč. Karkoli, nekaj vsekakor mora narediti. Da, nekaj, vendar kaj?

Človek

Presenečenje se prekrizano naloži in zloži na presenečenje, ko Szebestyen povsem sproščeno, kot da sedi s kolegi v laboratoriju ali v domači dnevni sobi,

nadaljuje: »Verjemite mi, ne morem vam dati nekih dokumentov, za katere vztrajate, ker ne vem, za kaj gre oziroma kaj od mene pričakujete. Lahko vam postrežem s svežim, zanesljivim, preverjenim in natančnim podatkom, kdaj, kje in zakaj se bo začela 3. svetovna vojna, kakšne cilje smo si zastavili in jih bomo dosegli, seveda tisti, ki programirano preživimo. Po smrti profesorja Aarona je namreč genetika pri nas za nekaj malega zastala, načrt o dokončnem novem človeku je pomaknjen v čas tik po vojni, ko nas bo na svetu ostala največ milijarda ljudi; preostanek, žive in mrtve, bomo odpeljali v vesolje, kar bi lahko celo izenačili z verovanjem, da so nekateri po smrti, drugi še živi, odšli v nebesa ...Ne razmišljamo o novem človeku - novi rasi, kot je razmišljal Hitler in še marsikdo v preteklosti, sedanjosti in bo morda v bodočnosti, če preživi, ampak mi novega človeka, če tako prep-rostro rečem, delamo, izdelujemo, skoraj dokončujemo, dodajamo zadnje popravke, ostrimo finese, najmanjše, tiste nevidne podrobnosti. Torej: ne spreminjamo sedanjih ljudi v nove ljudi. Že zdavnaj smo prehiteli vse tiste, ki so sanjali o rastlinjakih brezmožganskih človeških teles in pomlajevanju osivelih človeških glav. Zaradi posebne načina kontrole so

pri nas napake absolutno izključene. Uporabljamo vse naj sodobnejše izdelke znanosti, predvsem vključujemo tiste novosti, ki jih poznajo zelo redki strokovnjaki, genetiki in genobiologi. Za najnovejšimi izsledki v genetiki je takoj umetna inteligenca, o kateri govorijo in pišejo na pol pismeni strokovnjaki, kako nevarna da je, mi pa jo imamo že lep čas vključeno v, rekel bi, vsakdanje delo. »Stroji« z umetno inteligenco ali natančneje z inteligenco nasploh so naši sodelavci in celo prijatelji, s katerimi poklepetamo o marsičem, ne samo o nalogah, ki jih skupaj rešujemo. Sodelavci z umetno inteligenco so sposobni, brez sprotnega programiranja, takoj, ko smo jih »izdelali«, reševati tako zapletene naloge, da jih sedanji človek ne bo zmogel nikoli, bo pa kos temu novi človek, ki nastaja. Če sem nekoliko ciničen, tistih najpomembnejših odkritij, ki bodo naslednja stoletja uravnavala in uravnotežila življenje na Zemlji, pozna manj ljudi, kot ima sedanji človek vseh prstov na rokah in nogah. Zlasti mislim na tiste novosti, ki smo jih dobili v povezavi z drugimi, zelo oddaljenimi planeti. Zato zelo, zelo malo manjka do uresničitve našega projekta. Da ne bo nesporazuma, Zemlja je zgolj ena igralka v igri, ena izmed lokacij našega delovanja... Zelo verjetno

celo najmanj pomembna, važni so oddaljeni svetovi, ki jim zdaj pravijo neke črne luknje...

Erik po tem, kar je slišal, takoj potrebuje pomoč, dodaten kisik, skoraj umetno dihanje, kajti prepričan je, da se mu je zmešalo od neznančeve pripovedi, od nečesa nevidnega, težkega, neopredeljivega in zdrizasto neoprijemljivega, izmuzljivega razumu ter daleč daleč od racionalnega, težkega kot svinec...

»Kar sem slišal, nisem mogel slišati, ker česa podobnega ni mogoče slišati, tega ne vzpodbudijo halucinacije po še tako močnem narkotiku, drogi, mamilu«, se je zapletal v premišljevanjsko zamreženost in zapredenost, kakor da hodi po domala neprehodnem gozdu, preskakuje trhla podrta drevesa in se spotika v nadzemne korenine, ki grozijo, da ga ujamejo in zategnejo kot žive zanke. Pozna sicer točko, do katere mora priti; ve, kaj mora vmes narediti, toda ta hudičev, nemara celo pretkan tujec, morda na videz brez dokumentov in z razpredanjem o tretji svetovni vojni, in posebej o nekem novem človeku, in načrtnem zavzemanju Evrope s smrtjo nedolžnih, verujočih v raj na drugem svetu, je povzročil tolikšno zmedo v glavi, da naprej ne more...Naprej ne more sam...

(Roman ANKA bo izdalo Kulturno društvo Mariborska literarna družba)

PETEK, 25.08.2017, I. spored TVS

5.50 Poletna scena, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.00 Vikend paket, 10.30 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 11.10 Moj pogled na znanost: Akad. prof. dr. Ivan Bratko, dokumentarna oddaja, 11.50 Kraji in običaji: Zvoki in glasovi Istre, oddaja TV Koper-Capodistria, 12.25 Čudovita Japonska: prefektura Ivate, japonska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Slovenski oket v Postojski jami, 14.25 Skriti vrh, dokumentarna oddaja, 15.20 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.55 Platforma: Bienale industrijskega oblikovanja, 16.30 Poletna scena, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Slovenski magazin, 17.55 Novice, 18.00 Infodrom, poletje 2017: Šport 2, 18.10 Puša Pepa: Dojenček Aleksander, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Graška Gora poje in igra 2017, oddaja TV Maribor, 21.25 Turizem 365 - Kirgizija, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.45 Poletna scena, 23.10 Sladko življenje, italijansko-francoski film, 2.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2.35 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 3.30 Info-kanal

PETEK, 25.08.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 9.25 Slovenski vodni krog: Unica, dokumentarna nanizanka, 10.05 Dobro jutro, poletni izbor, 12.20 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 13.20 Sledi: Družina Simonič-Šlebinger, dokumentarna oddaja TV Maribor, 14.00 Dober dan: Ne vzemi ločenca? 14.55 Bleščica, oddaja o modi, 15.30 Bučke, satirično informativna oddaja, 15.50 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 16.20 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 16.55 Slovene's, dokumentarni feljton, 17.30 Migaj raje z nami, oddaja za razgibano življenje, 18.00 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 18.50 Otroški program: Op! 20.05 Življenje ni za strahopetne, nemški film, 21.40 Kdo bi vedel, zabavni kviz, 22.55 Polnočni klub: Šola brez zvonca, 0.10 NIET: Čas je za revolucijo, koncert, 1.45 Glasbeni spoti, 2.50 Zabavni kanal, 5.20 Glasbeni spoti

SOBOTA, 26.08.2017, I. spored TVS

5.45 Poletna scena, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 11.00 Ivan Oman, kmet iz Zminca, dokumentarni film, 11.55 Tednik, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.50 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 14.30 Dnevi slovenske zabavne glasbe 2017: Popevka, 14.30 Venček uspešnic Jožeta Privška, 14.45 Muzikal Vesna, odlomek, 15.05 Skrivnosti mest: Barcelona, britanska dokumentarna serija, 16.00 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Manca Košir, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Juta Krulc - Čakam na kresnice, dokumentarna oddaja, 17.45 Taksi, kviz z Jožetom, 18.00 Pregreha brez greha, kuharska oddaja, 18.30 Ozare, 18.40 Kalimero: Časovna kapsula, risanka, 19.00 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 20.05 Selma, angleško-ameriški film, 22.10 Poročila, Šport, Vreme, 22.40 Omar, izraelski film, 0.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.45 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 1.40 Info-kanal

SOBOTA, 26.08.2017, II. spored TVS

6.30 10 domačih, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.15 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 10.10 Čarokuhinja pri atu: Vipavska dolina, 10.45 Kraji in običaji: Zvoki in glasovi Istre, oddaja TV Koper-Capodistria, 11.30 Čudovita Japonska: prefektura Ivate: Okusi treh mest - Aomori, Morioka in Kakunodate, japonska nanizanka, 11.55 Čudovita Japonska: prefektura Ivate: Večeri za dame, japonska nanizanka, 12.35 Bleščica, oddaja o modi, 13.20 Presenečenja, 14.55 NIET: Čas je za revolucijo, koncert, 16.35 Burka o jezičnem dohtarju, tv priredba predstave Špas-teatra Mengeš, 17.55 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 18.45 Kajak-kanu - svetovno prvenstvo: mirne vode, 19.20 Infodrom, poletje 2017: Šport 2, 19.30 V svojem ritmu: Kantavtorstvo, glasbeno-dokumentarna serija za mlade, 20.00 Terra Magica, film Jureta Brecljnika, 20.55 Operna noč v Mestnem parku, 21.55 Zvezdana: Diagnoza: bolečina duše, 22.35 Vse je mogoče, 0.05 Jan Plestenjak s Simfoniki, 1.40 Glasbeni spoti, 2.45 Zabavni kanal, 5.20 Glasbeni spoti

NEDELJA, 27.08.2017, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 9.55 Govoreči Tom in prijatelji: Angelčin šal, risanka, 10.05 Nabriti detektiv: Izginuli angel, nemška otroška nanizanka, 10.50 Prislulhni moštini: Gluhoslepota je ena najtežjih oblik invalidnosti, izobraževalna oddaja, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha, 12.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Graška Gora poje in igra 2017, oddaja TV Maribor, 15.05 Štirje mušketirji: Miladyjino maščevanje, koproducijski film, 17.00 Poročila ob pe-

tih, Šport, Vreme, 17.20 Darcy Oake: Na meji resničnega, 18.10 City Games - Igre mest, reportaža, 18.40 Dinotačke: Kar nam ni dalo spat, risanka, 19.00 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Modna hiša Velvet (II.): Poroka in pogreb, španska nadaljevanka, 21.25 Intervju: Evgen Bavčar, 22.15 Poročila, Šport, Vreme, 22.40 Pozabljeni Slovenci: Pavla Jesih, dokumentarni film, 23.35 Zvoki dvanajstih strun: Jerko Novak in Žarko Ignjatović, 0.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.30 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.20 Info-kanal

NEDELJA, 27.08.2017, II. spored TVS

6.30 Glasbena matineja, 7.50 Pregreha brez greha, kuharska oddaja, 8.35 Juta Krulc - Čakam na kresnice, dokumentarna oddaja, 9.00 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 9.55 Kajak-kanu - svetovno prvenstvo: mirne vode, 12.10 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 13.15 Poletje v školjki, slovenski film, 14.50 Čudovita Japonska: prefektura Ivate, japonska nanizanka, 15.30 Derren Brown: Apokalipsa, 16.35 Zvezdana: To sem jaz, 17.30 Avtomobilnost, 18.05 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 18.50 Z glasbo in s plesom, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Skrivnosti mest: Amsterdam, britanska dokumentarna serija, 20.55 Inside - Offside: V zaledju predsodkov: Vežan, dokumentarna oddaja, 21.20 Pogrešana, francoska nadaljevanka, 22.10 Anno Domini, ameriška nadaljevanka, 23.00 Kajak-kanu - svetovno prvenstvo: mirne vode, 0.30 Darcy Oake: Na meji resničnega, 1.15 City Games - Igre mest, reportaža, 1.45 Glasbeni spoti, 2.50 Zabavni kanal, 5.20 Glasbeni spoti

PONEDELJEK, 28.08.2017, I. spored TVS

5.55 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.00 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 10.35 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 11.05 10 domačih, 11.55 Pregreha brez greha, kuharska oddaja, 12.25 Čudovita Japonska: prefektura Ivate, japonska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Sfinga, dokumentarni film, 15.00 Dober dan, Koroška, 15.35 Firbcologi: O vrhunskih rokometiših, ugankah in pretkanih zarotah, mozaična oddaja za otroke, 16.15 Z glasbo in s plesom, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 V svojem ritmu: Indie rock, glasbeno-dokumentarna serija za mlade, 17.55 Novice, 18.00 Govoreči Tom in prijatelji: Načrtovana zmešnjava, risanka, 18.10 Vila Mila: Tekmovanje v peki kolačkov, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 20.55 Čez planke: Mit o kralju Matjažu, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Sarajevski filmski festival, 23.30 Glasbeni večer, 0.15 Dnevnik Slovencev v Italij, 0.40 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.35 Info-kanal

PONEDELJEK, 28.08.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.35 Slovenski vodni krog: Osapska reka, dokumentarna nanizanka, 9.20 Dobro jutro, poletni izbor, 11.20 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 12.15 Polnočni klub: Šola brez zvonca, 13.25 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 14.35 Pregreha brez greha, kuharska oddaja, 15.15 Avtomobilnost, 16.00 Judo: svetovno prvenstvo, 18.00 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 18.50 Otroški program: Op! 20.00 Derren Brown: Strah in vera, 20.50 Kjer bom doma (III.): V vročici noči, avstralska nadaljevanka, 21.50 NLP: razkritje, ameriška dokumentarna oddaja, 22.40 Daj mi, no!, norveški film, 23.55 Judo: svetovno prvenstvo, 1.15 Glasbeni spoti, 2.20 Zabavni kanal, 5.20 Glasbeni spoti

TOREK, 29.08.2017, I. spored TVS

5.45 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.00 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 10.35 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 11.15 Obzorja duha, 11.50 Operne arije, 12.25 Čudovita Japonska: prefektura Ivate, japonska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Čez planke: Madžarska, 14.30 Juta Krulc - Čakam na kresnice, dokumentarna oddaja, 15.00 Potepanja - Barangolások, oddaja TV Lendava, 15.45 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Kulturni vrhovi: Limbarska gora, dokumentarna oddaja, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek: Hiša Sadeži družbe, izobraževalno-svetovalna oddaja, 18.05 Poldi: Dan, ko je mali duhec oživel, risanka, 18.10 Niko: Nikova ekipa, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Maigret (I.): Maigretov mrtvec, britanska nanizanka, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Pričevalci: Igo Sajovic, dokumentarna oddaja, 1.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.40 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.35 Info-kanal

TOREK, 29.08.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.50 Slovenski vodni

krog: Martuljek, dokumentarna nanizanka, 9.30 Dobro jutro, poletni izbor, 11.45 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 12.50 Čarokuhinja pri atu: Brkini, 13.20 Dober dan: Ljubim starejšo! 14.00 Slovenska duša in slovensko srce, koncert Mance Izmajlove, 16.00 Judo: svetovno prvenstvo, 18.00 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 18.50 Otroški program: Op! 20.00 Vojna za semena, francoska dokumentarna oddaja, 20.55 Kjer bom doma (III.): Očetovi grehi, avstralska nadaljevanka, 21.55 Čas za Manco Košir: Lenoba, 22.45 Program, nemška miniserija, 0.15 Glasbeni spoti, 1.25 Judo: svetovno prvenstvo, 2.45 Zabavni kanal, 5.15 Glasbeni spoti

SREDA, 30.08.2017, I. spored TVS

5.45 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.00 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 10.35 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 11.15 Sarajevski filmski festival, 11.50 Odlomki iz glasbenih dram Somrak bogov in Siegfried, 12.25 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Intervju: Evgen Bavčar, 14.25 Kulturni vrhovi: Limbarska gora, dokumentarna oddaja, 15.00 Pod drobnogledom - Nagytó alat, oddaja TV Lendava, 15.45 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Zdravje Slovencev: Bolečina v ledveni hrbtenici, dokumentarna oddaja, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek: Blender in tit for tat za begunce, izobraževalno-svetovalna oddaja, ponovitev 18.05 Čarli in Lola: Tudi jaz bi rada igrala, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Film tedna: Diana, koproducijski film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Ermesinda, španska mini-serija, 0.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.50 Info-kanal

SREDA, 30.08.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.50 Slovenski vodni krog: Obrh, dokumentarna nanizanka, 9.30 Dobro jutro, poletni izbor, 11.45 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 12.40 10 domačih, 13.30 Alpski večer, 14.55 Čas za Manco Košir: Lenoba, 16.00 Judo: svetovno prvenstvo, 18.00 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 18.50 Otroški program: Op! 19.50 Žrebanje Lota, 20.05 Jonas Kaufmann - Moja Italija, nemški glasbeni dokumentarni film, 21.05 Kjer bom doma (III.): Dokler naju smrt ne loči, avstralska nadaljevanka, 22.05 Kurdistan - sanje ali resničnost?, nemška dokumentarna oddaja, 23.00 Presenečenja, 23.50 Glasbeni spoti 0.50 Judo: svetovno prvenstvo, 2.10 Zabavni kanal 5.25 Glasbeni spoti

ČETRTEK, 31.08.2017, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.00 Vikend paket, 10.30 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 11.15 Zdravje Slovencev: Bolečina v ledveni hrbtenici, dokumentarna oddaja, 12.00 Dnevi slovenske zabavne glasbe 2017: Venček uspešnic Jožeta Privška, 12.10 Muzikal Vesna, odlomek, 12.25 Čudovita Japonska: prefektura Ivate: Sprehod po Akiti, japonska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Veronika in Friderik, dokumentarni film, 14.30 Slovenski utrinki, oddaja madžarske TV, 15.00 Moj gost/ Moja gostja - Vendégem, oddaja TV Lendava, 15.30 Čez planke: Mit o kralju Matjažu, 16.25 Vojna, fotografija, spomin, dokumentarni feljton, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Moj pogled na znanost: Prof. ddr. Nataša Golob, dokumentarna oddaja, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek - zgodbe priseljencev: Migranti iz Gioiose Ionice, izobraževalno-svetovalna oddaja, 18.05 Zu: Zu speče pito, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Umori na podeželju (XIX.), britanska nanizanka, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Biti z Johnom Malkovichem, 23.20 Platforma: Beneški bienale: Viva Arte Viva, 0.00 Lov (II.), britanska miniserija, 1.40 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2.05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 3.00 Info-kanal

ČETRTEK, 31.08.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.45 Slovenski vodni krog: Glinščica, dokumentarna nanizanka, 9.25 Turizem 365 - Kirgizija, 10.05 Dobro jutro, poletni izbor, 12.20 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 13.15 Dober dan: Pripravljamo surove jedi, ki pripomorejo k čiščenju telesa, 14.15 Slovenski magazin, 14.55 Presenečenja, 16.00 Judo: svetovno prvenstvo, 18.00 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 18.50 Otroški program: Op! 20.00 Kajak-kanu - svetovno prvenstvo: mirne vode, 20.35 Nogomet - kvalifikacije za SP 2018: Francija : Nizozemska, 22.40 Trinajst, britanska nadaljevanka, 23.45 Bučke, satirično informativna oddaja, 0.05 Slovenska jazz scena, 0.45 Glasbeni spoti, 1.45 Judo: svetovno prvenstvo, 3.00 Zabavni kanal, 5.20 Glasbeni spoti

Vabilo Meghívó

Zveza Slovencev na Madžarskem
Vas vabi na skupno praznovanje
20-letnice delovanja
Folklorne skupine ZSM Sakalovci
Jubilejni program bo v soboto,
2. septembra 2017, ob 16.00 uri
v Sakalovcih.

A Magyarországi Szlovének Szövetsége
tisztelttel meghívja Önt a
MSZSZ szakonyfalui néptáncsoportja
20. évfordulójára.
A jubileumi műsorra
2017. szeptember 2-án
(szombaton) 16.00 órakor
kerül sor Szakonyfaluban.

Ob slavljenicah nastopajo še:

- Veteranska FS Sakalovci
  - FS ZSM Gornji Senik
  - Glasbena etno skupina Gorički klantoš
- Po programu veselica s skupino D-Dur.

A program további fellépői:

- Szakonyfalui veterán néptáncsoport
  - MSZSZ felsőszőlőki néptáncsoportja
  - Gorički klantoš etno zenekar
- Bál a D-Dur zenekarral.

Organizator:

Naš program je podprl:
REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE ZA SLOVENCE V
ZAMEJSTVU IN PO SVETU

TEČAJ
SLOVENŠČINE
ZA ZAČETNIKE

SZLOVÉN
NYELVTANFOLYAM
KEZDŐKENEK

UČIMO
SE
SLOVENSKO

Tečaj bo septembra, oktobra in novembra 2017,
enkrat tedensko po 2 uri (v večernem času)
v Slovenskem domu v Monostru.

Tečaj bo brezplačen.
Rok prijave: 25. avgust 2017
Prijavite se lahko po telefonu: 94 380 208
ali na e-naslovu: biserka.bajzek@gmail.com

A Magyarországi Szlovének Szövetsége
SZLOVÉN NYELVTANFOLYAMOT indít kezdők részére.
2017. szeptember – október – november hónapokban,
heti 1 alkalommal 2 óra (az esti órákban)
a Szlovének Házában Szentgotthárdon.
A tanfolyam ingyenes.
Jelentkezési határidő: 2017. augusztus 25.
Jelentkezni lehet a 94/380-208-as telefonszámon

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Ministrstvo za človeške vire (EMMI), Zveza
Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za
Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB

Vabilo
Meghívó

Državna slovenska samouprava in
Župnija Gornji Senik
Vas vljudno vabita na Gornji Senik

2. septembra 2017

na spominsko prireditev ob 30. obletnici smrti
č. dekana, župnika Janoša Küharja
in odkritje plošče v spomin krsta
Božjega služabnika Alojzija Kozarja.

Program:

18.00 Slovenska sveta maša. Darujeta:
sombotelški škof dr. János Székely in
murskosoboški škof dr. Peter Štumpf

Sodelujeta:

CZ Sv. Cecilija, Gornji Senik in
CMZ župnije Sv. Jurij ob Ščavnici

Po maši: odkritje in blagoslopitev plošče v spomin
krsta Božjega služabnika Alojzija Kozarja

19.30 Procesija z baklami h grobu Janoša Küharja
20.00 Sprejem za povabljenе goste na terasi
Küharjeve spominske hiše
20.00 Agape-pogostitev za vse v jedilnici občine